

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 19.

A kereskedelmi szerződések előkészítése.

(K. Ö.) Mint már megírtuk, kereskedelmi szerződéseink megújításának előkészítésére eddig hivatalos forum nem létesült. Ebben a nagyfontosságú munkában az érdekeltséget eddig az a bizottság képviseli, melyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és az Országos Ipar-egyesület közösen kiküldött. A Bánffy-kormány egyéb dolgokkal lévén elfoglalva és máról-holnapra élven, a jövő gazdasági alakulásokat iránt nem birt érzékkel, a Széll-kormányról azonban fel akarjuk tenni, hogy a külkereskedelmi szerződések előkészítésének fontos munkáját sokkal nagyobbra becsüli, semhogy azzal idejekorán ne foglalkozzék.

Nem ok nélkül mondják, hogy kereskedelmi szerződéseink hibásak, mivel hiányos volt az előkészítésük, a hiányos előkészítés hátrányait azonban újból meg fogjuk érezni, ha a kormány egy hivatalos forumot nem létesít, mely a két érdekelt fél munkáját, épen úgy, mint az Németországban történik, hol egy a birodalmi kancellár által egybehívott

közgazdasági bizottság működik a kereskedelmi szerződések előkészítésében. Ez a bizottság már két esztendeje munkálkodik.

Közgazdaságunkban az utolsó évtizedben határozott hanyatlás állott be. A mezőgazdaság szomorú helyzete általánosan ismeretes. Az ipar, ha fel is lendült, ez csak nagy állami áldozatok árán történhetett. Az ipar szervezkedett, a mezőgazdaság nem. Mondhatnók, a mezőgazdaság is szervezkedett, de ez a szervezkedés sokkal újabb keletű, semhogy kiforrott volna. Az ipar egyes szakokban szervezkedvén, könnyebben érvényesíti a kereskedelmi szerződésekben vámpolitikai követeléseit, mint a mezőgazdaság. Fenyegét tehát a veszély, hogy az ipar ismét tulszárnyalja a mezőgazdaságot, annál is inkább, mivel nálunk sehogyan sem tudnak megbarátkozni azzal az axiómával, hogy a gyáripar súlypontja nem a kiviteltre, hanem a belföldi piacra esik. A kormánynak teljes jóakarátára, őszinteségére, de egyszersmind bátorságára is nagyon szüksége a mezőgazdaságnak, ha érdekeit a kereskedelmi szerződésekben megvédve akarja látni.

A kereskedelmi szerződések előkészítésénél sok és fontos elvi dolog nyerjen tisztázást és precizitást. Ezeket a következőkben akarjuk csoportosítani:

1. Fönn akarjuk-e tartani teljes ér-

vénybe jövő kereskedelmi szerződéseink tartalma alatt az eddig követett *közgazdasági politikát*, vagy nem? Iparvédelem és a mezőgazdasági érdekek elhanyagolása.

2. Fenn akarjuk-e tartani a *hosszu lejárt kereskedelmi szerződések* rendszerét? A közgazdasági élet és a nemzeti produktivitás változatossága a rövidebb lejáratu kereskedelmi szerződések czélszerűsége mellett látszanak bizonyítani.

3. A *mezőgazdaság és ipar egymáshoz való viszonya* a nemzetvágyon szempontjából. Egyike a legkényesebb pontoknak. Van-e érdekellentét közöttük? Ha nincs, mily elbánásban részesítendők, hogy egymásra termékenyítőleg hatva, együttesen a nemzetvágyon érdekeit szolgálják.

4. *Szabadkereskedelmi rendszer, vagy védvamos irány.* Daczára, hogy a kontinentális államok szomorú tapasztalatokon okulva a védvamos rendszer felé hajlanak, nálunk fejlődő közgazdasági életünk szempontjából sem egyoldalulag, sem elfogultan nem szabad itélkeznünk. Mert arról van szó, hogy a különböző kereseti ágak vámpolitikai igényeit kell kielégíteni. ezekre azonban befolyással vannak, nemcsak tárgyi momentumok, hanem a belföldi és külföldi piacok helyzete is.

5. A vámpolitikában a *legtöbb kedvezményes rendszer*, vagy az önálló intézkedés szabadsága a *szigorú kölcsönösség alapján*. A legtöbb kedvezmény *fejlődő* közgazdasági életünk

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az életből.

Irta: Kárpáti Zoltán.

I.

A falu legvégső háza a Zirány-ház. Szép, vadszöllővel befuttatott verendája van, melytől pár lépésre balra hatalmas park kezdődik, hova egy kis rácsos kapun lehet bejutni.

A park valami nagyszerű. Smaragd zöld pázsit, remekebbnél remekebb rózsák, fantasztikusan összegörbített fák, apró sárga kavicsokkal behintett utak, pompás halastó, melynek ficzánkóló halai a napsugarakban mind-megannyi csillámló gyémántoknak látszanak, — oly elragadó, oly szép képet nyújtanak, hogy a francia *gouvernante* csak félve lépett benne, nehogy egy fűszál letaposásával is elrontsa a gyönyörű harmóniát.

A halastó mellett két kis gyermek játszik — egy karsu, szőke kis fiu s egy barna, nagy fekete szemű leányka.

A szép képre semmit sem adnak, össze futkossák az egész pázsított s utjokban lelépnek egy virágot.

Az egyedüli, ami imponál nekik, a halastó.

Oda fekszenek partjára s csendes odaadással nézik az uszkáló halakat.

— Nini, most felfordult! — szólalt meg egy idő múlva a leányka.

— Beteg szegény, — nem sokáig fog már élni! felel rá szánakozólag kis szomszédja.

— Dehogyan beteg! — Ni, hogy uszik. — Biztosan csak sütkérezett.

— Jaj, jaj, jaj, milyen nagy, öreg hal jön most. — Az az enyém lesz.

— Az enyém meg az a másik, az a szép. Ni ni, ott megy a fehér kő mellett, piros pontok vannak az oldalán.

— Látom, látom, de az is az enyém lesz. Hogy is ne! Mind a tied? — Az az enyém lesz, — erősíti a leányka s haragosan néz a kis fiura.

— De nem a tiéd, hanem az enyém.

— De-e az az e-nyé-ém! — védi magát tovább a leányka, de a szavakat már nagyon vontatottan ejti ki.

— Jó, legyen a tied! — kiált fel a kis fiu s hirtelen felugrik, mire a halak pillanat alatt mind eltűnnek szemök elől.

— No te rossz Zoltán! — Már most nem szeretlek, — szóló neheztelve a leányka, de amint a halak előbujnak, haragos arca ismét mosolyra derül.

Zoltán szóltalanul a még mindig fekvő leányka fölé hajlik s két kezéből számfületeket csinál neki.

A víz remek képben adja vissza a két kis kaesóra támasztott, mosoló leány arcot s a föléje hajló kis legényt nevető hunczut szemekkel s számár fületeket mutató tenyerekkel.

— Pillangó, pillangó! — kiált fel a leányka s hirtelen felugrik, mire nagyot koppan a két összeütközött fejecske.

Egy pillanatig szóltalanul néz egymásra a két gyermek, aztán egyet nevetnek, kezeikbe ragadják lepke hálójukat s pázsiton, virágon keresztül utána iramodnak a pillangónak.

— Zoltán, Zoltán! Várj már! Ne fuss olyan gyorsan! — kiabál az elmaradt leányka s már alig bírja kicsi lábait.

Zoltán nagyot ugrik, elfogja a himes pillangót s a háló száját a földhöz szorítja. Aztán letérdel s a fogot ki akarja venni a hálóból.

— Meg van? — kérdi lihegve a leányka s a mint Zoltánhoz ér, tehetetlenül borul nyakába.

— A pillangó! A pillangó! — kiabálja Zoltán s leveti magáról a leánykát.

De már késő. A pillangó egészen össze van nyomva.

Zoltán haragosan néz a leánykára, feláll s ott akarja hagyni játszótársát.

— Ne, ne menj Zoltán! — kérleli a leányka s amint Zoltán lépni akar, meg fogjalábát s Zoltán nagyot bukik orrára.

A lepkeháló nyele látható nyomot hagy homlokán, melyet Zoltán fájdalmasan simogatótt kezével.

A kis leány egész elijdvé nézi őt egy ideig aztán hozzá megy, megfogja kezét s szánakozva esdekel:

— Bocsáss meg Zoltán! Nem akartam . . .

szempontjából nagy veszélyt rejt magában egyes termelési ágakra nézve.

6. *Tarifa és forgalmi politika.* Vasuti és vízi utaink rendszeres kiépítése Csatornázási hálózat — olcsó vízi utak. Egyoldalú folyamszabályozási rendszerünk hibái korrigálandók.

7. A *pénzrendszer.* Aranyvaluta — bimetallizmus; és

8. A *bankkérdés.* Közös bank, vagy nemzeti bank. Ha nemzeti bank, ez legyen-e állami vagy magánbank.

Látni való, hogy kereskedelmi szerződéseink előkészítése rendkívül fontos anyagot ölel fel. A munkálatokat megkönnyíti a statisztikai segédanyag, mely most sokkal tökéletesebb formában áll rendelkezésre, mint annak előtte. A Széll-kormány is most abban a szerencsés helyzetben van, hogy teljes erővel védheti meg az ország érdekeit Ausztria ipari érdekeivel szemben. Nincs más hátra, mint kinevezni a hivatalos forumot és a gazdasági kiegyezési kérdés tárgyalása után a kereskedelmi szerződések előkészítésének munkáját felvenni. Hogy el ne késsünk, hogy kényszerhelyzet elé ne állíttassunk.

Koszorút a sirra. Nevezetes dátumot hoz magával a május virágos hónapja: *Budavár visszafoglalásának* félszázados jubileumi napját, május 21-ikét.

Vettük az ünnepi meghívót s első pillanatra ki ír belőle, hogy a hazafias ünnepek még mindig kényes dolgok, melyben csak olyanok mernek résztvenni, akiknek *már* nem árt, vagy *még* nem árt a hazafias felbuzdulás. Ennek az ünnepélyes felvonulásnak is olyan a képe, mint a többinek a liberális éra alatt. Elöl mennek a rokkant honvédek, hátul a középiskolába járó gyermekek, közbül a nőegyletek küldöttsége és az a mindig helyt álló polgári elem, mely még nem pusztult el teljesen a nagytökével vívott keserves harcában. Énekelni fog az asztalosok dalárdája, a sütők dalárdája, a polgári kör

dalárdája, az a jó iparos elem, melyet előtérbe lehet nyomni ilyenkor, hogy az illetékes politikai körökben újra elfeledkezzenek róla. A politikai világ nem ér rá ott lenni s míg a polgárság ünnepelni jár azok emlékét, kik a legszebb babért tüzték fel a magyar honvédek dícső zászlajára.

A Széll-formula tágítása.

Jól informált fővárosi tudósítónktól veszünk a következő cikket, mely érdekes világitást vet a Budapesten megindult kiegyezési tárgyalások legújabb fordulatára.

Budapest, május 19.

Két nagyon fontos audenciája volt Széll Kálmánnak a királynál, mialatt ő felsége itt időzött nállunk. A két audencián másról, mint a kiegyezésről nem volt szó és azokról a módosításokról, a melyeket az ugynevezett Széll-féle formulán tenni kell, hogy végre valahára nyelbe üssék a kiegyezést, a melynek kérdése már annyi idő óta nyugaltatja a politikai világot és a népeket.

A holnapi nap eseménye pedig az lesz, hogy Széll Kálmán miniszterelnök Bécsbe utazik, hogy az osztrák kormányval újra fölvegye a purpalék fonalát ott, a hol elejtették.

A legbeavatottabb körökből kapjuk azt a hírt, hogy ugy annak a két nevezetes audenciának, mint pedig a miniszterelnök holnapi utazásának óriási jelentősége van és eredménye csak olyan meglepetés lesz, a mire sem a Lajtán innen, sem a Lajtán túl elkészülve nem voltak, de a mely be fog következni, akármilyen eseményeket is vonjon maga után.

A meglepetés természete első sorban Thun osztrák miniszterelnök egyik kifejezésére vezető vissza, a mely így hangzik:

— Minden formula egy dologban egyezik: hogy ugyanis *tágítani* lehet. A Széll féle formula pedig bizonyára nem tartozik a kivételes formulák közé. Ezen is tágítani kell, ha két ország érdeke úgy kívánja.

A mikor Thun miniszterelnök a formulák tágítása kérdésében azt mondta, hogy azt két ország érdeke kívánja, ezalatt azt értette, hogy egy ország érdeke kívánja. Azt hisszük első

tekintetre is világos, hogy »egy ország« alatt nem Magyarországot értette és hogy a Széll-formula tágítását csak Ausztria kívánja és annak bekövetkezése csak Ausztria érdekét szolgálja.

Ezek ellenében a Széll Kálmánhoz közel álló körök egész határozottsággal azt állítják, hogy a magyar miniszterelnök semmi szín alatt nem akar beleegyezni a formula tágításába és ragaszkodik álláspontjához. Nem törődik vele, ha a két ország kormányzatai közül akármelyik is esik áldozatul e szilárd elhatározásának. A formula tágításának kérdése ugyanis nem csak egyirányú volna. Maga után vonná valamennyi pontozat tágítását az osztrák érdekeknek megfelelően. Ha egy kérdésben engedne, lavina módjára zudulnának rá a többi kérdések is és arra a lejtőre jutva, anélkül nincs hatalom a mely megtudná állítani.

Másrésről pedig vannak hangok még Magyarországon is és pedig politikai körökben, a melyek követelik, hogy a miniszterelnök ne ragaszkodjék oly mereven a formulához és ne csak »egyoldalú« érdekeket tartson szem előtt. Ezek a hangok olyan merészek, hogy Ausztria érdekeinek emelését emlitenék, hanem beszélnek »a monarchia nagy hatalmi állásáról«, amelyet a kormánynak nem szabad kicsinyelnie, nehogy szavunk és befolyásunk az európai koncertben akármilyen módon is gyöngüljön.

Azok, akiket Széll Kálmán holnapi utazásának a tervébe és az azzal kapcsolatos dolgokba beavatott, azt mondják, hogy a magyar miniszterelnök a legszélsőbb ellentállásra és harezra szánta el magát. Ugyanazok azonban el nem palástolható aggodalommal fejezték ki azt, hogy a király, aki legutóbb már a Thun-kabinet elejtésébe félig-meddig beleegyezett, most azt határozta el, hogy a Thun-kormányt addig fogja tartani, amíg csak lehet még áldozatok árán is. Nem akar új válságokat fölidézni Ausztriában.

És így félő, hogy Széll Kálmán, akármilyen szilárdan ragaszkodik is formulájának lényeges tételeihez, végre mégis engedni lesz kénytelen. És ez lesz a kiegyezés kérdésében az a meglepetés, a melyet politikai körökben a legnagyobb feszültséggel várnak. Az osztrák urak ugyanis azt hangoztatják, hogy Széll Kálmánnak

— Igen, nem akartad . . .
— Ne haragudjál Zoltán! — Hol fáj? Itt?
— Ott, ott . . . Jaj, ne nyomd . . .
— Ne haragudjál Zoltán . . . Meg csókolom, nem fog fájni . . .
S azzal átkarolja Zoltán nyakát s össze csókolja fájó homlokát.
— Nem haragszol már? Ugy-e nem fáj? . . .
— Nem, nem . . .
— Mindig, foglak szeretni, nagyon-nagyon foglak szeretni . . .

A két gyermek * * *
A két gyermek én és Zirány Blanka voltunk. — Szerető szomszédok, hűséges játszótársak.

II.

Multak az évek s mi félig elhagytuk a gyermekkort.

Sziveink telve voltak érzéssel, telve az ifjkor bűvös álmaival.

Téli est volt.

A szél vadul sivitott végig a parkon, resegve hajtotta le a lombtalan fákat s megzöngögette az ablakokat. A szobában néma csönd honolt.

Csak ketten voltunk bent — Blanka és én. Blanka az asztalra hajlott s egy képeskönyvet forgatott, én a zongoránál állottam s Blankát néztem.

Szivem lázasan vert.

— Ha-ha-ha! — kacagott fel Blanka s nagy fekete szeméit kihívólag emelte reám. — Nézze csak Zoltán, mily remek kép! Ha-ha-ha!

Hozzá siettem, oda néztem a képre s kacagtam, ahogy csak ki fért rajtam, — hisz 9 is kacagott.

A kép kakas viadalt ábrázolt, melyet eléggül mosolylyal nézett egy bamba képű német. Aztán tovább lapoztuk a könyvet.

Egy új kép állt előttünk.

»Az első csók« — volt aláírva.

Lopva Blankára tekintettem. Szerényen lesütve tartotta szemét.

Mily elragadó volt e pillanatban!

Szivem nem bírta tovább a titkolt érzelmeit, megragadtam kicsi bársonykezét s a diák félénkségével suttogtam:

— Blanka, szeretem!

Ijedten kapta fel fejét és én éreztem keze remegését.

— Szeretem Blanka! — ismétlem valomáomat s közelebb vontam magamhoz.

Blanka nedvesen tündöklő szeméit ismét lesütötte és sirva borult keblemre.

— Zoltán, — Zoltán . . . suttogta alig hallhatóan.

Én boldog megindulással simogattam puha haját s egy hosszú, forró »első csókot« leheltem homlokára.

Miénk volt az egész világ.

Rózsás, verőfényes tavaszról ábrándoztunk, melynek virágai soha el nem hervadnak, — örökké tartó szerelemről beszélünk s soha meg nem szűnő, tiszta, szeplőtelen hűséget fogadtunk egymásnak.

III.

Tavaszi volt. Talán a hatodik azután a hét után.

Az ifjúkori álmokképek, a gyermekkor szép emlékei már rég szét foszlottak. Az ártatlan kébel naiv szerelmét a sok csillogó, káprázatos léhaság egész valómban lekötött. Blankát elfeledtem.

Mint sok ezer más, én is a napnak éltem.

És ez az élet nagyon hideg, nagyon durva.

Egy nap illatos levelet kaptam.

A czimet szép, biztos vonásokkal gyöngéd női kéz írta.

»Tekintetes Horváth Zoltán ügyvédjelölt urnak, — Budapesten.«

A borítékból arany szegélyű kemény lapot huztam ki, melyen ez volt nyomtatva:

ZIRÁDY BLANKA

és

BALOGH EDE

jegyesek

Ede legjobb barátom volt.

Gondolataim visszaszálltak a multban, s szivemben a régi ábrándos rajongás éledezni kezdett . . .

IV.

Ismét tél volt. Olyan, mint az a régi

A szél vadul tombolt s az árva hópelyhek örült táncot jártak a levegőben.

Szobámban néma csönd honolt. — mint akkor régen.

sokkal könnyebb dolga van óriási többségével a magyar parlamentben és a konszolidált viszonyok folytán, a melyeket megteremtett, mint az osztrák minisztereknek és így nézetük szerint — ő könnyebben engedhet.

Mintha Ausztria nem volna amúgy is örökös válságban! mintha nem állnának ott a pártok egymással örökös harcban, a melyek valósággal kiegyenlíthetetlenek. Csak egy dologban értenek egyet, hogy Magyarországot a végsőig ki kell szipolyozni.

Hiszszük, reméljük, hogy Széll Kálmán magyar államférfihez méltóan fog szembeállni ezekkel az inszINUÁCIÓKKAL és nem engedi, hogy az osztrák érdekek a mi vérünkön és verejtékünkön hizzanak és gyarapodjanak. Hogy holnapi utazásának meglepetései, a melyek küszöbén állnak, nem fognak válságot előidézni abban az értelemben, hogy nemzeti érdekeink alárendeltesen Ausztria érdekeinek.

Ezt várja tőle a nemzet, ezt Magyarország minden hazafias köre, ezt politikai és közéletünk minden faktora. Ha a szélsőség ragaszkodik álláspontjához, az bizonyára az osztrák kormány bukását fogja jelenteni. Ám bukják az és menjen a többi osztrák kormányok után, de Magyarországnak nem szabad megadnia, vagy alárendelnie magát.

A legközelebbi napok meghozzák bizonyára e súlyos kérdésekre a feleletet.

Nagyvárad zárszámadása.

— A pénzügyi szakkbizottság előtt. —

Nagyvárad város háztartását az elmúlt évben nagyon komolyan fenyegette a deficit. Az első félévben 50.000 koronánál nagyobb volt a hiány, sőt még a III-ik negyedben is tetemes összegű deficit mutatkozott.

Szerencsére mégis elkerültük ezt a kellemetlenséget s nem köszöntött be a deficit réme, sőt mintegy 16 ezer frt maradvány is mutatkozik.

A zárszámadás óriási munkáját *Ragány* János főszámvévő végezte.

A pénzügyi szakkbizottság tegnap foglalkozott a zárszámadással.

Az ülésen jelen voltak: dr. Buljovszky József polgármester, elnök, Komlóssy József, Bordé Fe-

A zongoránál állottam, néztem a hópelyheket s nagyon éreztem, hogy egyedül vagyok a szobában.

Elhozták a postát.

Felbontottam az egyik levelet s olvasni kezdtem.

Kedves barátom!

A legboldogabb ember vagyok a világon... A legnagyobb örömmel bizonyítom az ide mellékelt jelentés hitelességét, melyért a nagy égnek hálám nem tudom eléggé kifejezni.

Nagyon kérek — és ez nőnek is a leghőbb óhajta — légy keresztapja a kis legénynek, ki annyi örömet szerzett minékünk. A keresztelő... stb.

Ölel szerető barátod,
Ede.

E levélhez egy kis nyomtatott jelentés volt csatolva.

»Örömmel tudatom, hogy már én is megjelenhetem a nagy világban. Szép barna legény vagyok és hat kilót nyomok. Legközelebb számoai önkéntesnek állok be.

Balogh Tibor.

A szél füttyölve rohant el ablakom mellett.

* * *

Ilyen az élet!

Játszottam vele őszinte, hű odaadással, szerettem őt az ifju szív egész tüzevel, elkese- redtem eljegyzésén és keresztapja lettem kis fiának — megnyugodva.

rencz, ifj. Rimler Károly, Ragány János, Hegedüs Géza, Rácz Mihály, Aufricht Mór, dr. Hoványi Géza, Dús László, Szűts Dezső jegyző.

Az ülés egyetlen tárgya az 1898. évi zárszámadások ügye volt.

Elnök bejelentette, hogy a zárszámadás most már a törvényhatósági bizottság óhajához képest teljes részletességgel van összeállítva.

Örvendetes eredmény, hogy a maradvány 31.256 korona 78 fillér.

Észrevételt senki nem tett a számadások ellen s azt május 20-tól 15 napi közszemlére teszik ki s bármely adófizető az összes iratokat a hivatalos órák alatt a főszámvévői hivatalban megtekintheti.

Ragány János főszámvévő némi felvilágosítással szolgált a jelenvolt bizottsági tagoknak a számadás tételének csoportosítására nézve, a melyek teljesen megfelelnek a szabályoknak. — Kiemeli még azt, hogy a Walscher-cégnek 10000 frtot bár még nem fizették ki, de letétbe helyezték s ez be is van véve a számadásokba.

Multkori közlésünkben már a mérleg főbb adatait kimutattuk. Pótlólag még közöljük a bevételek és kiadásokat, a főrovatok szerint.

Bevételek:

A) Rendes bevételek.

	kor.	fill.
Pénztári maradvány	—	—
Közevetvám alap	—	—
Mértékhitelítési díjak	—	—
Katonai szállásbérek	—	—
Tanügy	—	—
Vágóhídi díjak	—	—
Ló- és marhavásártéri díjak	—	—
Földbérek	—	—
Térbérek	—	—
Ház-, bolt- és pinczebérek	—	—
Városi javadalmak	—	—
Rendőri jövedelmek	—	—
Vegyés jövedelmek	—	—
Cselekvő tőkék kamatai	—	—
Községi pótdadó	—	—
Végrehajtási és intési díjak	—	—
Vízvezetési alpból	—	—

B) Átmeneti bevételek.

Fogyasztási és italadók	—	—
Gyógydíjtérimények	—	—
Legeltetési díjak	—	—
Tolonczállomási bevételek	—	—
Átkelő katonai szálláspénzek	—	—
Térimények	—	—
Előirányzaton kívüli rendkívüli bevételek	—	—

Bevételek főösszege: 2361610 13

Kiadások:

A) Rendes kiadások.

	kor.	fill.
Személyzet illetményei	—	—
Szegődményesek ruházata és mellék- illetményei	—	—
Közevet	—	—
Nagypiaczter fentartása	—	—
Mértékhitelítés	—	—
Átkelő katonai beszállásolás	—	—
Egészségügy	—	—
Tanügy	—	—
Vágóhíd	—	—
Ló- és marhavásártér	—	—
Tiszti nyugdíjalapra	—	—
Rendőri szükségletek	—	—
Gazdasági szükségletek	—	—
Utezaai világítás	—	—
Közigazgatási szükségletek	—	—
Felekezeti célok	—	—
Jótekonycélok, dotációk	—	—
Nyug- és kegydíjak	—	—
Vízvezetési alap	—	—

B) Rendkívüli kiadások.

Előre nem látottakra	—	—
----------------------	---	---

C) Beruházási kiadások.

Városi középületekre	—	—
Butorok és szerelvények	—	—

D) Átmeneti kiadások.

Amerikai szőlőtelepre	—	—
Előlegek és visszatérítések	—	—
Kölcsön törlesztés	—	—
Pásztorbérek	—	—
Fogyasztási italadók	—	—
Előirányzaton kívüli rendkívüli kiadások	—	—

Kiadások főösszege: 2342509 45

Nagyvárad város vagyon-leltára 1898. év végén.

A) Cselekvő állapot.

	kor.	fill.
Ingatlanok	—	—
Javadalmak és jogok	—	—
Készpénz	—	—
Cselekvő tőkékben	—	—
Butorok és szekrények	—	—
Különbféle gazdasági készletek	—	—
Cselekvő hátralékok	—	—

18699506 30

B) Szenvedő állapot.

Kölcsöntartozások	—	—
Szenvedő hátralékok	—	—
Tulfizetések	—	—
Alapok és alapítványok követelése	—	—

B) Szenvedő állapot összesen 6384962 19

Lévén a cselekvő állapot összesen	—	—
Lett az év végén tiszta cselek. vagyon	—	—

Összehasonlítás az 1897. és 1898. évi leltárak eredményei között.

Cselekvő vagyonnál szaporulat	—	—
Szenvedő állapotnál csökkenés	—	—
Vagyon emelkedés tényezője	—	—

Ezzel szemben:

A szenvedő állapotnál szaporulat	—	—
A cselekvő állapotnál csökkenés	—	—
Vagyon csökkenés tényezője	—	—
Lévén a vagyon szaporulat tényezője	—	—
Mutatkozik tiszta vagyon csökkenés	—	—

A sertésvásár állandósításához.

A sertésvásár állandósítására nézve a tanács javaslata folytán azt hittük, hogy valahára nyélbe lesz ütve a már régen vajudó ügy, de a látszat szerint a sertésvásár állandósítása fog újból alkalmat adni, a vidék illetve az országos gúnyra; mert már az állandó szlnbáz nyébel ütése valahára sikerült.

Nyolcz éve elmúlt, hogy a sertésvásár-tér alkalmatlan helyisége végett a tenyésztő gazdák folytonosan mellőzik városunkat, de ezt a Kommandáns-rét hívei nem látszanak észrevenni.

A kereskedelmi és iparkamara megtette észrevételeit a tanács javaslatára, de a polgárság teljes öröme nagyon rosszul sikerültek a megjegyzései a már meglévő állatvásártérre nézve.

Távol legyen tőlünk, hogy tanácsokat óhajtanánk osztogatni, de annyit jelezhetünk, hogy hasztalan igyekeznek az iparkamara és a Kommandáns-rét hívei az ipar és kereskedés forrásához közel terelni az állatokat, nem az állatokra van szüksége a kereskedők és iparosoknak, hanem az állatok gazdjára; igenis: az embereket, illetve a vásárló közönséget kellett volna már régen szorosabban közelebb hozni az ipar és kereskedelem forrásához; ezt pedig a közlekedési eszközök olcsó és gyors berendezésével lehetett volna és lehet elérni: ló- vagy villanyvonatok által.

Ha ezek létezni fognak: lehet az állatok vásártere párhó, a kereskedők és iparosokra nézve az eldisputálhatatlanul mindegy lesz!

Kérdjük a kereskedelmi és iparkamara és a Kommandáns-rét híveit, hogyha a vásárteret összpontosítanák a Kommandáns-réten, kellene-e egy harmadik hid? és ha nem kell, ebben az esetben mi történne a közlekedéssel a vasuti állomástól vezető Fő-utczán, Sztaroveszki-utczán és azon a keskeny méretű felső-vashidon? A nevezett utvonalon és hidon keresztül hogy képzelhető el az akadálytalan közlekedés, ha figye-

lembe vesszük, hogy a tervezett villany-vasut, a helybeli bérkocsi forgalom, Hajdu- és Szilágy-megye nagyrésze, a Sárrét és Érmellék a tervezett útvonalon vonulnának, illetve ezen utat használnák a közlekedésre a nagyváradi vásár elérhetése céljából.

Ez a tapasztalt ember előtt fizikai lehetlenség!

Maradjon a vásártér a jelenlegi helyén, vagy összpontosítsák a Kommandáns-réten; de ezen esetben erkölcsi kötelessége városunknak — az akadálytalan közlekedés lebonyolítása szempontjából — egy harmadik hidat és baromhajtó utakat kívül a városon sürgősen felállítani, mert azok a tervezett ideiglenes dolgok célhoz sohasem vezetnek és a polgárság többsége anyagilag méltatlanul adóztatik meg. Ha tiszta lelkiismerettel akarjuk mint e város polgárai, hogy városunk virágzásnak induljon, avagy létele meg ne inogjon, számítsunk részrehajlatlanul, helyesen. Mivel a ló és barom-vásártér felállítása a jelenlegi helyén tetemes összegbe került, ne semmisítjük meg minden ok nélkül ezen kiválóan vásártérnek alkalmas helyet. Ami a sertés-vásártérrel illeti, az már nem kerül nagy áldozatba a már létező ló és barom-vásártér mellé — a Körözs-parton — felállítani.

Mert a Körözs-parton, illetve a városon alól, a jelenlegi helyén oly természetes helyen lesznek összpontosítva vásártereink, hogy hazánkban két helyen sem található ily czélszerű hely akár egészségügyi, akár talajviszonyát illető szempontból.

Mert ha esős idő van, nincsen sár, ha szárazság van nincsen por, az állatok itatására nézve ott van helyben a jó ivóvíz, a Körözs vize, abból szabadon ihatnak az állatok.

A vásárlók és eladók nem jutnak abba a kellemetlen helyzetbe, hogy állatjaikkal a népsokasága folytán öt-hat óra hosszán át várjanak a míg egy nyomoruságos vályuhoz juthatnak itatni.

Határozottan kijelentjük, hogy nincsen ember, a ki tökéletesen leírhatná nagyváradi állat-vásártérünk előnyeit a jelenlegi helyén az állattenyésztőkre nézve.

Ezeknél fogva ha tekintetbe vesszük azon 150—200,000 forintot, a melyet a Kommandáns-rétre állítandó vásártér összpontosítására költenék minden helyes indok nélkül; ez összeg éppen elegendő lesz arra, hogy a sertésvásárt állandósítsuk a Körözspartra, hogy a harmadik hidat és a szükséges baromhajtó utakat kívül a vásáron létesíthessük; és ezáltal egyszer és mindenkorra helyesen és czélszerűen lesz megoldva városunknak eme közgazdasági legfontosabb és legélebevágóbb kérdése.

Igenis a polgárság többsége határozottan meg van arról győződve, hogy a Kommandáns-rét hívei alig bírnak oly mély és bölcs előrelátással, hogy a Kommandáns-rétre összpontosítandó vásártér sikere által csalhatatlanul nagyobb forgalmat érhetne el e város összes lakossága.

Alig hisszük, hogy a Kommandáns-rét hívei a kérdéses 150—200,000 forintnyi költséget deponálni mernék: abban a reményben, hogy ezáltal nagyobb sikert érnének el a már meglevő vásártérünkkel szemben.

Hogy pedig az összpolgárság a jelenlegi pénzügyi viszonyok folytán belevitessek bizonytalan remények mellett, fent említett óriási kiadásokba, ez lelketlenség volna.

Végre, olvasva a városi tanács helyes véleményét a sertésvásártér állandósítására nézve, azon reményüknek adnak kifejezést, hogy a 8—9 éven keresztül oly sok hányatást ásnak kitétt ügyet mielőbb megfogja oldani.

És ha netalán továbbra is akadály gördítenék a sertésvásártér állandósításának ügye elé, felhívni a Biharmegyei Gazdasági Egyesületet nyilatkozattételre és ha szükséges miniszteri szakértői szemlét kérjenek, mivel ezen ügy nem zárólag a kereskedelmi és iparkamara és a Kommandáns-rét híveit illeti s ilyenformán az ügyet minden oldalról megvilágítva, azt: a jog, törvény és igazság szerint részrehajlatlanul elintézni kell, mert ellenesetben a sertésvásártér ideiglenes felállítása ellen pénzügyi szempontból is erkölcsi kötelességünknek tartjuk a tiltakozást.

Horváth Ferencz.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Május 22. A régészeti és történelmi egyesület közgyűlése.
Május 28. A sakkör rendkívüli közgyűlése a Széchenyi-szálloda emeleti szobájában, délután 5 órakor.
Junius 3. A régészeti egyesület júniálisa a Püspökfürdőben.
Junius 4. A lapkiadók orsz. szövetségének választmányi ülése.
Junius 4. A kerékpár-egyesület amatőr-versenye és bicikli-virágkorzója.
Junius 7. Jogászok táncmulatsága.
Junius 15. A kath. kör mulatsága a Püspök-fürdőben.

* **Személyi hír.** *Beöthy* László főispán tegnap hajnalban a fővárosból haza érkezett.

* **Mária-ájtatosság.** A várad-olaszi plébánia templomban ma, május hó 20-án este fél hét órakor tartandó Mária-ájtatosság alatt a főgymnáziumi énekkar két remek Mária-éneket fog előadni, *Szmelka* L. Ödön főgymnáziumi tanár vezetése alatt.

* **Tudós vendég a muzeumban.** Dr. *Brussina* Spiridon, zágrábi egyetemi tanár a tegnap délelőtt jó részét a muzeumba töltötte dr. *Tóth* Mihály, *Vidovich* Bonaventura és *Középpessy* Gyula ur társaságában.

* **Ő Felsége a tüdő-betegek kórházának.** Ő Felsége rendkívüli jószívűségéről tesz tanúságot a hivatalos lap tegnapi száma is. Mint mindig úgy most sem távozott el királyunk a nélkül, hogy valami jótékonyssággal emlékeztessé ne tette volna budapesti tartózkodását. Most a Budapesten felállítani szándékolt tüdő-betegek szanatoriumát részesítette Ő Felsége ezen kitüntetésben, amelynek *ágy* alapítvány czímen *ötezer* forintot adományozott. — Ezenfelül a budapesti szegények és szűkölködők *háromezer*, a gödöllői szegények pedig *kétszáz* forintot kaptak.

* **Eljegyzés** *Vajda* Péter derék fiatal iparos eljegyezte *Klimovits* Ilona kisasszonyt.

* **Kincs István — kőszegi plébános.** Régi hűséges tárczairónkat a magyar szépirodalom kiváló művelőjét, a buzgó papot *Kincs* Istvánt méltó kitüntetés érte: *Kőszeg* város képviselőtestülete egyhangulag megválasztotta a város plébánosának. Őszintén gratulálunk hírneves munkatársunknak diszesállásához s azon reményünknek adunk kifejezést, hogy új állásában is fog találni időt és kedvet a nemes hivatásu igazi szépirodalom további sikeres művelésére. Ad multos annos!

* **Stefánia özvegy trónörökösne e utazása.** *Stefánia* özvegy trónörökösne ma reggel 8 óra 50 perczkor utazott el a keleti pályaudvarról a bécsi gyorsvonattal Bécsbe. Kíséretében voltak: *Choloniewsky* főudvarmester és *Széchenyi* Melanie grófnő udvarhölgye. A trónörökösne elutazása alkalmából a pályaudvaron megjelentek: *Csekonics* Endre gróf, a Veres-Kereszt-Egyesület elnöke, *Tabody* József cs. és kir. kamarás, a Fehér-kereszt egyesület elnöke, *Lachnit* állomásfőnök és *Pavli* Ferencz rendőrfelügyelő. A trónörökösne *Tabody* József cs. és kir. kamarás szép rózsákból és nefelejtsből összeállított csokrot nyújtott át, a mit a felséges asszony szívélyes szavakkal köszönt meg és kiemelte *Tabody* József érdemeit, a melyeket a Fehér-kereszt egyesület fővirágoztatása körül szerzett. Fel-említette a felséges asszony, hogy *Szell* Kálmán miniszterelnöknek figyelmébe ajánlotta az egyesületet és a miniszterelnök az egyesület állami támogatását kilátásba helyezte. A trónörökösne *Csekonics* grófnak és a Veres-kereszt egyesület elnökének megköszönte, hogy az Erzsébet-kórházban olyan mintaszertéség uralkodik s ezután a jelenlevők éljenzése közben beszállott a vasuti kocsiába.

* **Tanfelügyelői látogatás.** *Szemes* Imre kir. s. tanfelügyelő *Dencs* János esperes-igazgatóval e hó 19-én délelőtt meglátogatták a dr.

Schlauch Lőrincz bibornok-püspök ur ő emnenciája által nagy költséggel fentartott *várad-olaszi-i róm. kath. elemi fuiskola* mindnégy osztályát. *Szemes* s. tanfelügyelő a gyermekekhez a számtan, nyelvtan és beszéd-értelemgyakorlatokból kérdéseket intézett, majd olvastatta őket s előkivánta irásukat. Azután feleleteikből kiindulva ügyes oktatást adott nekik; inté őket a szorgalmas tanulásra s figyelmeztette, hogy midőn felnőnek, legyenek munkás tagjai a társadalomnak, ezt várja tőlük édes hazánk boldogulása. Végül az iskolai fegyelem s a taneredmény felett teljes megalégedését nyilvánította. — *Dencs* János ker. tanfelügyelő azon pedagógiai szempontból eléggé nem dicsérhető kérdést intézte — a tanulók előtt — a tanítókhöz: Nincs-e panaszuk valamelyik tanítványuk erkölcsi viselete vagy tanulása ellen? Szepegve várták a kicsinyek tanítójuk választát s mivel ez kedvező volt, öröm sugárzott szemeikből, midőn erre a kanonok-igazgató is elismerését fejezte ki.

* **A debreczeni kath. gymnasium.** A debreczeni kegyesrendi algymnasiumokban még ez évben megnyitják az ötödik gymnasiumot. A legszükségesebb intézkedések erre megtörténtek, a kiadások fedezete teljesen biztosítva van. A május 7-én tartott értekezlet megbízásából pedig elküldötték. Unger Gusztáv kir. táblai bíró, értekezleti elnök és Nagy Sándor ügyvéd, értekezleti jegyző a kegyesrendiek tartomány főnökéhez a kérvényt, melyben az új tanerők kirendelését és a szükséges helyiség kielölését kéri.

* **Elutasított felebbezés.** A nagyváradi kerületi betegsegélyző pénztár nem rég aziránt kereste meg a kapitányi hivatalt, hogy rendeljen ki egy hivatalos közeget, akivel kikutassák és ellenőrizzék, hogy kik nem jelentik be biztosításra kötelezett alkalmazottaikat. Ezen kérelmét a kerületi betegsegélyző pénztárnak úgy a kapitányi hivatal, mint a városi tanács elutasította. Felebbezés folytán a miniszter elé került a dolog, aki már határozott is. A felebbezést a miniszter szintén elutasította, mivel a bejelentések elmulasztása hivatalból üldözendő kihágás ugyan, de mint szorosan a pénztár érdekének megvédését, a kutatást és ellenőrzést a kapitányi hivatal nem köteles teljesíteni.

* **Adórajstromok közszemlén.** Nagyvárad Velence városrésze vonatkozó s az 1899. 1901. vagyis három évre szóló III.-ad osztályú kereseti adó kiszámítási javaslatokat kitüntető rajstrom az 1883 évi XLIV. t. cz. 18. §-a értelmében folyó évi május hó 20—27 napjain át 8 napi közszemlére a városi adóhivatal 11. számú szobájában azon figyelmeztetés mellett tétetik ki: miszerint érdekelt felek, kitett idő alatt, a jelzett rajstromban terhükre előirt kiszámításokat megtekinthetik s az őket vagy másokat illető javaslatokra nézve netalán észrevételüket a fentirt idő alatt írásba foglalva a kir. pénzügyigazgatóságnál, — később pedig szóval az adókiivető bizottságnál megtehetik. Nagyvárad, 1899. május hó 19. *Városi adóhivatal.*

* **Csávolszky Lajos itthon.** Nem régiben hire járt, hogy *Csávolszky* Lajos több mint 4 millió adósság hátrahagyásával megszökött Amerikába. Mint tudósítónk jelenti, *Csávolszky* Lajos Belgiumból, hova ügyeit rendbehozni ment, megérkezett és ügyeit rendezte.

* **Az mar baj.** *Pap:* A fiúnak jóvá kell tenni a hibáját, bocsanatot kell kérnie attól a megbántott öreg embertől.

Füstösne: Nehezen fog az menni édes tisztelendő atyám.

Pap: Hát olyan elvetemedett az a gonosz!
Füstösne: Nem azért, könyörgöm aláson, hanem dadogós a szegény lélek.

* **Elgazolás.** A Szt. János-utczán tegnap délután egy falusi szekér elütött egy öreg nőt, aki az ütés következtében könnyebb természetű sérülést szenvedett. A kocsi a tett helyéről elmenekült.

* **Pályázat kiírás a színházépítésre.** Nagyvárad város tanácsa pár nap alatt kiírja a pályázatot úgy a színház valamint a bazár építésére, továbbá a megvett és kisajátítandó épületek elbontására. A bazár építésére tett ajánlatnál az épület bérét is biztosítani kell. A költségvetés szerint a színházépítés kőműves, kőfaragó, ács stb. munkálatai, minden belső berendezés nélkül 187,735 forint 43 kr-ra, a feljárók (rampák) és szabadlépcsők 13,306 frt 40 kr-ra vannak felvéve. A bazár épület bérbiztosítása 10 évi évi 20.000 forint. Egyes munkákra nem lehet pályázni. A bánatpént 16.000 forint. Az általános valamint a részleltételek a mérnöki hivatalnál megtekinthetők s 10 frtért megszerezhetők. A pályázat június 19-én délelőtt 10 órakor jár le.

* **Az adózó közönség figyelmébe.** A kir. pénzügyigazgatóság 29355/99. sz. a kelt s a tekintetes polgármester urhoz intézett átiratával megengedte, hogy a városi adóhivatal adó és illeték ügyekben oly felek panaszát a kik jogos sérelmüket írásban előadni nem képesek, jegyzőkönyvbe foglalhassa. Erről Nagyvárad város közönségét azzal van szerencsém értesíteni, miszerint a panasz felvétel a városi adóhivatal 5-ik számú szobájában minden héten szombati napon d. e. 8 órától 12 óráig az ügyosztályhoz beosztott fogalmazó által minden díj fizetése nélkül fog eszközöltetni. Nagyváradon 1899 évi május 17-én. Bordé Ferencz, a. ü. tanácsos.

* **Hogyan segít magán?** Nagyon kemény lesz az a gömböc, komámasszony!

— Hiszen épen azt akarom én is! Hadd fekdje meg az uram gyomrát, minek jár annyit a koresmába! Legalább így itthon marad néhány napig.

* **Fagy lesz.** A szegedi Meteor, a ki május első felére is fagyokat jósolt, de akinek jelzése csak igen kis részben vált be, most azt írja, hogy május 25-ikén, Orbán napkor fagy lesz. Egész határozottsággal nem állítja ugyan, de igen valószínűnek tartja, aminek következtében a szőlősgazdákat felhívja, hogy a fagy ellen való védekezésre készüljenek s amit lehet, a termésből megmentsenek. Ami a pünkösdi ünnepeket illeti, a tekintetben azt jósolja, hogy kellemes szép idő lesz s a kirándulók mitől sem tarthatnak.

* **Zde.** Ez az egy szó néha sokba kerül azoknak, a kik kimondják. Prágából ugyanis azt jelenti egy távirat, hogy a *budveisi* katonai hatóság *Mirwold* eihámi tanítót, ki Zde-vel felelt a fölhívásra, három hónapi börtönrre ítélte, a fegyver gyakorlat után különben több tartalékost, kik az ellenőrzési szemlén Zde-vel feleltek, visszatartották és most súlyos büntetést mértek rájuk.

* **Sömör-betegséget:** száraz, vizenyős, pikelyes sömört (flechten) s az e bajjal együtt járó kiállhatatlan »bőrviszketőget» jótállás mellett gyógyít, sőt azokat is, kik gyógyulást sehol sem találtak dr. »Hebra sömörirtó»-ja. Külső használatra való, nem ártalmas. Ára 6 frt o. é. vám- és posta díjmentesen (levéljegyekben is) utánvétellel 60 krral több. Kapható: St. Harien—Droguerie Danzing. (Deutschland.)

* **A piczolás bankból.** A Polgári takarékos segélyszövetkezet 2-ik évtársulatának befizetése holnap, vasárnap ünnep miatt elmaradnak, míg a 3-ik évtársulatnak befizetése hétfőn d. e. 9-től 11 óráig teljesítendő.

* **Kitalálta.** *Szeszes Tóni:* Hát én sehogy sem értem, hogyan lehet előre megjósolni a napfogyatkozást!

Boros Gyuri: Hát hiszen kiolvassák a kalendáriumból, avval aztán henczegnek.

Szeszes Tóni: Nini csak most veszem észre, való szent igazad van!

* **Katona-zene a Lloydban.** Ma, szombat este a Lloyd-kioszkban, kedvezőtlen időben a kávéházban a 37. ezred zenekara zene-estélyt rendez *egész új műsorral.*

* **Elveszett.** A Körözs-korzón kedden délután elveszett egy pénztárca, melyben 36 frt volt. A becsületes megtaláló jutalomban részesül, ha átadja a rendőrségen.

Két lövés két halál.

Sályi, május 19.

Borzalmas véres esemény tartja nagy izgatottságban *Sályi* biharmegyei községet.

Egy régóta huzódó családi viszály nyert hirtelen szörnyű befejezést két lövéssel, két áldozattal.

A gyilkos férj véres tette után magának fordította a fegyvert s kevés idő múlva éjnek idején két ember mellett virasztottak jajveszékkel hozzátartozói.

Bagosi József az egyik áldozat, sályi lakos, 25 éves gazdaember, a jobbmóduak közül. Vér szerinti sarja egy országosan ismert előkelő biharmegyei családnak, mely nem is feledkezett meg róla, mert iskolába járatta s néhány középiskolai osztályt végzett s haza került gazdálkodni. Mintegy fél éve, hogy haza került a katonaságtól s átvette egész örökségét és mintaszerű gazda vált volna belőle szorgalmánál és ügyességénél fogva, ha a sors egy végzetes körülménye közbe nem vág.

Három hónapja, hogy megházasodott és házasságával mérges családi viszályt hozott létre közte és a felesége családja között. A kölcsönös áskálódásoknak a vége az lett, hogy az asszony ott hagyta férjét s visszaköltözött családjához.

A faképnél hagyott férj váltig rimázkodott az asszonynak, hogy jöjjön vissza hozzá, de mindez nem használt semmit, ami végleg elkeserítette *Bagosi Józsefet*. E héten azt beszélte fűnek-fának, hogy elbujdosik világgá, mert nem tudja kiállani ami vele történt. Előzőleg azonban a végleg elkeseredett ember le akart számolni mindazokkal, akik neki bajt csináltak. Kétségkívül gondolt arra is, hogy a leszámolás halálos kimenetelű lesz, mert összes ingó vagyonát a napokban édes anyjára iratta.

F. hó 18-án este 10 órakor vállára vette töltött fegyverét és bezörgetett mostoha apósa *Kovács Géczy István*hoz, kinél felesége betegen tartózkodott. A zörgetésre kijött *Kovács István* is, meg *Bagosiné* is, mert azt hitték, hogy a férj a pénzt hozta el, amit tőle követeltek.

Itt szóváltás keletkezett az elhagyott férj és a hűtlen asszony közt. *Bagosi* szemrehányásokat tett az asszonynak, majd meg kérésre fogta a dolgot, hogy térjen vissza hozzá és meg fogja fizetni mindazon költségeket, a mibe hosszas betegsége került. A férj megfogta gyöngéden az asszony kezét, ki talán hajlandó lett volna már, hogy hazavegyesse, de közbevetette magát a mostoha após *Kovács Géczy István* és szétszakította a békülöket.

A mind ingerültebb szóváltásnak vége az lett, hogy *Bagosi* lekapta válláról a fegyvert s *Kovács Géczy Istvánt közvetlen közelből agyonlőtte.*

A véres esetnek egyetlen élő tanuja *Bagosiné* azt állítja, hogy a dühös férj őt akarta agyonlőni, de a golyó mostoha apósát találta.

Bagosi e véres tett után az önvádtól üldözve a tett helyéhez közel levő pusztai legelőre rohant s *a másik golyót szívébe röpítette.*

A véres tett híre éjszakának idején felverte az egész községet álmából s elindultak a gyilkos felkeresésére, kit csakhamar vérben fekvő meg is találtak.

A szerencsétlen ember sorsa nagy részvételt keltett az egész községben, mert mindenkor jóra való embernek ismerték, kit hevessége, meg gondolatlansága vitt a halálba.

Kovács Géczy István, a másik áldozat özvegyet és két gyermeket hagyott hátra minden vagyon nélkül.

Az orvosrendőri bonczolat megejtésére *Sályiba* f. hó 20-án megy ki dr. *Grósz Menyhért* orvos és *Ember Géza* vizsgálóbíró.

EGYESÜLETEK.

A régészeti és történelmi egylet választmányi ülése folyó hó 19-én folyt le Bihar-megye székházának kistermében. Jelen voltak: Dr. *Beöthy* László főispán, *Gálbory* Sámuel alelnök, *Cséplő* Péter muzeumi igazgató, *Bereczky* Géza pénztáros, dr. *Karácsonyi* János, dr. *Némethy* Gyula titkár.

Dr. *Karácsonyi* János jelentést tett a nyárlai ásatás eredményéről, mely után a választmány elhatározza, hogy az ásatást folytatni fogja.

Cséplő Pétert és *Középe*ssy Gyulát megbizzza a választmány, hogy Pusztá-Kovácsiba ásatást rendezzen a Muzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségének utasítása szerint.

Az országos régészeti és embertani Társulat abbéli kérelmére, hogy az egylet a Pozsonyban emelendő *Rómer*-szobor költségeihez járuljon hozzá, azt határozza a választmány, hogy az egylet e célra magángyűjtést rendez.

A párisi világkiállításra a Magyar Bizottság fölszólítása következtében az egylet több tárgyat fog fölkelteni; a többi közt egy XVII. századbéli pallost s Nagyváradnak 1598-ik látóképét.

Az egylet az utolsó választmányi ülés óta a következő ajándékokat nyerte: negyvennyolczas bankék *Sal* Ferencztől, néhai *Gyalokay* Lajos ifjúkori arczképének fénykép másolatát *Gyalokay* Jenő tüzérhadnagytól, III. Zsigmond lengyel király pénze dr. *Wimmer* Juliántól, negyvennyolczas honvéd-zászlódarab (ezüsthímzés) özv. *Wallaschek* Venczelnéől, több gyűrű, a váradi püspöki uradalomtól.

A Ferencz József alapítvány mult évi működése. A cs. és kir. katonatisztek özvegyeinek és árváinak ellátására Bécsben fenálló *Ferencz-József* alapítványnál 1899. április hó végén érvényben volt 730 biztosítás 274.000 forinttal és 49 leszállított biztosítás 3447 forint 21 kr.-nyi járadékkal.

474 biztosításnál megadatott az első izbeni s 112-nél a másodizbeni 10 százalékos járadék-emelés összesen 25.810 forinttal.

Járadékot élvez 437 özvegy összesen 154.116 forint 23 krt és 47 árva család 15.594 forint 76 krt; 294 özvegy élvezi az első izbeni 135, a második izbeni 10 százalékos járadék emelést összesen 19.620 forint és 33 árva család az első izbeni s 14 a második izbeni 10 százalékos járadék emelést, összesen 2007 forint.

Az alapítvány vagyona 1899. április végén 3.875.285 forint 88 kr; a *Gizella*-alapítvány összege 13.234 forint.

IRODALOM.

Keringő zongorára. *Krisztanich* István, baranya-kisfaludi plébános második művével lépett nyilvánosság elé. »A vihar után« czimen dallamos táncdarabot írt, melynek melodiája és összhangosítása a könnyed modor mellett bírja mindazon kellékeket, miket jó tánczosok legkedvesebb körtánczukhoz előre megkívánnak. A szerző már két népdalt is megzenésített és ezért *József* főherczeg és *Izabella* főherczegnőtől is dícséretet nyert. A bizományos czég, rózsaszín szivárvánnyal, haragos zöld égboltozattal, szóval szecessziós czimlappal, csinos külsővel látta el a kedves kis keringőt. Ára 2 korona, megrendelhető Rózsavölgyi és Társa czégnél Budapesten és minden könyvkereskedésben.

Szent Antal Toulonban és a szegények kenyere. Olvasóinknak bizonyára kedves hírül szolgál, hogy ily című könyv jelent meg, melyben a nagy Csodatévő, *Páduai Szent Antal* touloni működését beszéli el *Euday Aladár*, a bp. kath. népkör titkára, szemtanuk és saját tapasztalatai nyomán huszonegy fejezetben, különös tekintettel hazánkra. A »kenyeres Szent« tiszteletének mai elterjedtsége mellett valóban időszerű munka ez a könyv, mely mindenkinek kedves olvasmányul szolgálhat. Vonzó modorban írta meg benne a szerző a »szegények kenyere« kezdetét és világba terjedését, közben szép elbeszéléseket, költeményeket, mik a nagy Szent hatalmát hirdetik. Minden sorából az Ur és a Szent iránti erős bizalom szól hozzánk, lehetetlen, hogy meg ne induljunk rajtok, bizalmat ne merítsünk belőlük. Ajánljuk a kedves könyvet olvasóink figyelmébe és pártolásába. A 232 oldalas, diszes kiállítású kötet olcsó; egy példány ára egy frt. (postán 1 frt 10 kr.), tíz példány 9 frt. Azon zárdáknak, kath. egyesületeknek, kik jótékony czélra árusítani kívánják, 25 példány 20 frt. Könyvárusoknak megfelelő árengedmény. Megrendelhető a Páduai Szent Antal Lapja szerkesztőségében, *Budapest*en, Ferencziek zárdája.

Igazságszolgáltatás.

A vallás ellen vétő. Ursz Demeter paraszt gazda a múlt nyáron egy délután sok pálinkát talált inni, s részeg állapotban a templom elé vetődött. A templomban pedig esküvő volt s amikor a részeg ember meghallotta, hogy bent esküvő van, bement a templomba s ott lármázni kezdett. A részeg embert a körülállók csitítani akarták, mire az káromkodva tört ki úgy hogy végre is erővel kellett a templomból eltávolítani. A botrányt csináló embert a törvényszék büntető tanácsa *lizenőt nap*i fogházra ítélte, amiben az elítélt is s a kir. ügyész is megnyugodott. Ursz azonnal meg is kezdte a büntetését.

Az iskolaigazgató fenyítéke. Ismeretes a Rottenbiller-utcai iskola igazgatójának, *Tanos Imrének* nagy megütközést keltett esete. Az igazgató a megtett panasz szerint úgy megverte elesapott iskolaszolgájának fiát Kiss Sándort, hogy a gyermek a száján-fülén vérzett, három foga kihullott s a teste mindenfelé tele volt kék foltokkal. A büntető járásbírósnál Bezeredy bíró előtt első ízben megtartott tárgyalást több tanu kihallgatása miatt mára halasztották.

Elsőnek ma Verédy Károly dr. kir. tanfelügyelőt hallgatta ki a bíró.

— Mit tud erről az esetről?

— Amikor a lapokból értesültem az esetről, azonnal meglátogattam az iskolát s kérdőre vontam az igazgatót. Ő azt mondta, hogy a kisfiu valami illetlenséget tett, mire a szájára ütött és letérdepeltette. Egyebet nem tett.

— Megkérdezte a kis fiut is?

— Igen. Felhívtam az osztályból s a legnagyobb szelidséggel kérdeztem tőle, hogy ki bántotta. Erre a fiucska azt felelte: Az édes anyám vert meg így! Különben is az én meggyőződésem szerint lehetetlen, hogy valakit az iskolában így megverjenek.

— Van ez ügyben fegyelmi eljárás is?

— Igen. De még folyamatban van.

Bíró: (a fiuhoz) Hát az édes anyád vert meg?

Fiú: (sirva) Nem. Az igazgató ur!

— Hát miért mondtad a tanfelügyelő urnak, hogy anyád vert meg?

— Attól féltem, hogy megint megvernek.

— Látod, hát vagy akkor hazudtál vagy most hazudsz. Hát melyik igaz?

— Az igazgató ur vert meg.

Kissné, a gyermek anyjától kérde a bíró:

— Nem tanította be maga a fiát?

— Nem én.

— Az igazgató ur elesapta a maga férjét?

— Igen. (sirva) A férjem kórházban volt s az igazgató ur kitett engem a gyerekeimmel együtt a lakásból. Kenyévre valóm se volt.

Kihallgatták még Fodor Gyula tanítót, aki nem tud a brutális bántalmazásról és két kis leánykát, akik azt állítják, hogy amikor a Sanyika

lejött az osztályból, egész véres volt s amikor kimosta a száját, a pohárba esett két foga.

(A tárgyalás folyik.)

MULATSÁG.

A régészeti egyesület mulatsága.

Nagyszabásu nyári mulatságot rendez a »Biharvármegyei és nagyvárad *régészeti és történelmi egyesület*« a Szt. László fürdőben f. évi június hó 3-án. A rendezendő júniális bizonyára egyike lesz a legfényesebbeknek a nagyvárad nyári mulatságok között, mert Nagyvárad társadalmának ugy közéleti, mint katonai kitűnőségei részt vesznek a rendezésben A tánc kezdete este fél 8 órakor. Belépti díj személyenként 2 korona s előre válthatók Fábry testvérek és Róth M. utóda uraknál. A mulatságból befolyó tiszta jövedelem a régészeti egyesület pénztára javára adatik, ennél fogva felülfizetések közzönnettel fogadtatnak.

A mulatság sikeréért eléggé kezkeskedik a következő diszes névsor:

Intéző bizottság.

Özv. Báró *Gerliczy* Félixné szül. Korniss Lujza grófnő csillagkeresztes hölgy, védnőknő. *Beöthy* László dr., Biharvármegye és Nagyvárad város főispánja védnök. *Ritook* Zsigmond, kir. ítélőtáblai elnök védnök. *Bulyovszky* József dr., Nagyvárad város polgármestere védnök. *Aulich* Henrik es. és kir. ezredes védnök. Báró *Stipsitz* József es. és kir. tüzérezredes védnök. Báró *Königswarder* Henrik, nagybirtokos védnök. Ifj. *Tisza* Kálmán gróf, nagybirtokos védnök. *Géczy* Lajos, intéző biz. elnök. *Andrényi* Károly, *Beöthy* Algernon, *Bereczky* Géza, *Blasskovits* Sándor, *Bölönyi* József, *Bordé* Ferencz, *Bozóky* Alajos dr., *Bozóky* Béla, *Böszörményi* Géza, *Busch* Dávid, *Cseresznyés* Albert, *Dobosffy* Alajos, *Dús* László, *Eder* Géza, *Frankó* Endre, *Fráter* Imre dr., *Fráter* Imre, *Fráter* Kálmán, *Ficzek* Lajos, *Friedländer* Sámuel dr., id. *Gálbory* Sámuel, *Hanzély* István, *Harmathy* Károly, *Hegedüs* Géza, *Hlatky* Endre, *Hoványi* Géza dr., *Hoványi* Gyula dr., *Huzella* Gyula, *Imrik* Péter, *Janky* József, *Jelentsik* István, *Karácsonyi* János dr., *Kékus* István, *Kiss* Elek, *Kiss* Döme dr., *Konrád* Márk dr., *Korda* Kálmán dr., *Kováts* Béla, *Középesy* Gyula, *Kunz* Gusztáv, *Láng* József, *Lovassy* Andor, *Lukáts* Gusztáv, *Makkay* Pál dr., *Márkus* László dr., *Mártonffy* Bogdán dr., *Medvigy* Mihály, *Mesko* Boldizsár, *Mezey* Mihály, *Mihelffy* Adolf, *Mihelffy* Lajos dr., *Milanov* Radosláv, *Moes* Károly, ifj. *Nadányi* Miklós, *Nagy* József, *Nagy* Ernő dr., *Némethy* Gyula dr., *Osztlerlamm* Ámin, *Örley* Kálmán, *Pallay* Lajos, *Papp* János, *Papp* Miklós, *Platthy* Miklós, *Perjéssy* Mihály dr., *Philippovics* Alajos, *Rácz* Mihály, *Radó* Ignác dr., *Rád* Ödön, *Rátkay* József, *Reismann* Mór, ifj. *Rimanóczy* Kálmán, ifj. *Rimler* Károly, *Román* József, *Sarkadi* József, *Sass* Ede, *Sebő* Pál, *Schlauch* Nándor, *Schöpflin* Ágost, *Sipos* Árpád dr., *Sipos* Orbán, *Sonnenfeld* Adolf, *Szabó* György dr., *Száhlender* Károly, *Száhlender* Károlyné, *Szathmáry* Zoltán, *Széchenyi* Viktor gróf, *Szmaszenka* Ernő, *Szokoly* Tamás, *Szolesányi* Hugó dr., *Tassy* Pál dr., *Telegdy* József, *Wallner* Ödön, dr. *Vulcán* József, *Wertheimstein* Alfréd, *Zathureczky* Albert, intéző bizottsági tagok.

Rendezők:

Dr. *Thury* Endre, rendező biz. elnök. *Baróthy* Pál, alelnök. *Bessenyei* Elemér, alelnök. Dr. *Dési* Géza, alelnök. *Puskás* L. Béla, alelnök. *Medvigy* Gábor pénztárnok, dr. *Wavrek* Kálmán, háznagy. *Bárdos* Ödön, ellenőr, ifj. *Frankó* Endre, jegyző. *Thury* László, cigány-vejda. *Pallay* József, jegyző. *Adorján* Emil dr., *Aufrecht* Lajos, *Bandhauer* István, *Bartha* László dr., *Beöthy* Lajos, *Bige* Sándor, *Bille* Mihály, *Biszerszky* Iván, *Bolza* Rudolf gróf, *Borbély* Gábor, *Bölönyi* Sándor, *Cseresznyés* Zoltán, *Czeglédy* István, *Diószegi* Győző dr., *Eleméry* Ferencz, *Endres* Leo dr., *Ertsey* Péter, *Ertsey* Géza, *Fisch* Aron dr., *Ficzek* Emil, *Grósz* Ignác dr., *Gyenge* Béla, *Gyöngyössy* István dr., *Habókay* Béla, *Halász* Lajos, *Hrabalóttó*, *Holló* József, *Hollmayer* Béla, *Imrik* Gusztáv, *Jakóbi* Andor, *Jankovits* Tihamér, *Jancsó* Károly, *Karakas* Albert, *Kenéz* Sándor, *Keglevics* Miklós gróf, *Keglevics* György gróf, *Kerényi* Miklós, *Kiss* Béla dr., *Kiss* Rezső, *Küttel* Károly, *Klobusiczky* Géza, *Klobusiczky* Tibor, *Krajcsovicz* János, *Krüger*

Aladár, *Lakatos* József, *Löthe* Lajos dr., *Lukács* Ödön, *Medvigy* István, *Mikó* Gyula dr., *Misley* Kálmán, *Moskovits* József dr., *Millye* Lajos, ifj. *Milye* Gyula, *Molnár* Jenő dr., *Némethy* Ferencz, *Nyiry* Ödön, *Nyiri* Béla, *Papoczy* Ferencz, *Papp* Dezső, *Papp* János, *Perczel* Adolf dr., *Pittoni* Róbert, *Pertler* Vilmos, *Poynár* Sándor, *Radó* Dezső, *Reinle* Gyula, *Rizetti* Pál, *Sebő* Mihály, *Serly* Jenő, *Simay* Gyula dr., *Stettner* János dr., *Sztachó* Károly, *Szöllősy* Ernő dr., *Szilvássy* Alajos, *Szekulics* Constantin, ifj. *Szokoly* Tamás, *Tátray* Kálmán, *Terner* Béla dr., *Thury* Károly, *Thury* Kálmán dr., *Tóth* Ferencz, *Waldmann* Béla dr., *Wertheimstein* Henrik rendező bizottsági tagok.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szombat: *Talmi hercegnő.*

Vasárnap d. u. *Náni.*

Hétfő d. u.: *Hamupipóke.*

este: *Aranylakodalom.*

este: *A nagyapó.*

Odette.

Tegnap este *Victorien Sardou* e hatásos társadalmi színművét adták összhangzatos játékban. A cím-szerepet *Fáy* Szeréna játszotta, sikerrel, melyben osztozkodott vele partnere *E. Kovács* Gyula (*Clermont Latour* gróf) Egyébb szerepekben *Vásárhelyi* Vilma (*Berangère*), *Turcsányi* Olga (*Juliette*), *Janovics* Jenő, *Bónis* Lajos, *Tompa* Kálmán tüntek ki, míg *Horváth* Paula egy epizód szerepre pazarolta temperamentumát.

A sugó jobb sorsra érdemes buzgalmat fejtett ki, hangja elhangzott a Kárpátoktól az Adriáig. Könönség annyira kevés, hogy még az apagyilkosnak is meg kell bocsátani. (b. i.)

Talmi hercegnő. *Kontl* József a fülbe-mászó zenéjü operettje kerül ma színpadra, a szövegéből meg el kell mondanunk, hogy *Kövesi* Albert és *Makay* Emil írták, mulatságos jelenetek tehát nem hiányoznak belőle s *Nyáray* Antalnak is tág tere van benne kifejtjenie minden ügyességét. A főbb énekes szerepeket *Székely* Irén (*Margarita*), *Perényi* Margit (*Ivonne*) és *Mezey* Mihály (*Gaston*) játsszák.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Írta: *Neidegg*, fordította: *Szirtes*.

18

V.

— Szégyen, de valósággal megkéstem! — kiáltá *Heisterberg* Leó gróf, midőn belépett anyjához, ki unokahúgával, *Wachendorf* Róza hercegnővel a reggelinél ült.

Ez a jelenet a gróf fővárosi házában folyt le, melyet némelyek palota névvel illették, mivel boltok és kirakatok nem ékteleníték; valósággal pedig kényelmes, de egyszerű urasági lakóház volt. Saját személyére csak néhány szobát tartott fenn a gróf, hogy éppen megszállhasson; különben az egész ház, mint boldogult atyja életében, édes anyja rendelkezésére állott. A grófnő azonban ezen kedvezménynek csak igen ritkán vette hasznát; csak néhány hétre ment évenként a városba, hogy barátait és rokonait meglátogassa; hogy most hosszab ideig szándékozott a fővárosban tartózkodni, csak unokahúga miatt történt, kinek alkalmat akart nyújtani, hogy a farsang örömeit élvezhesse.

Unokahúga magas termetű, nyulánk leány, semmi szépség, de főnemes tetőtől-talpig. Mialatt a csészébe teát öntött unokabátyja számára, ingerkedve szólt:

— Leó, te igen rosszul bántsz velünk és nem érdeveled, hogy fáradjak érted. Ahelyett

hogyan tegnap este Aldenhoveba kísértél volna bennünket, csúfosan a faképnél hagytál, s ma reggel is mindenedik hasztalan epedtünk érted. Tegnap este nem is tudtam, mit feleljek, midőn az egész világ megrohant kérdéseivel, hogy tulajdonképen hol is lehetsz?

— Róza, ne papolj! Fogadok, az ott levő hölgyek hetven százalékának férje, testvérei s fiai a pártkörben voltak. Szerencsémre különben már valósággal odaigérkeetem volt Starkenbachékhöz, midőn Aldenhoveba a meghívót kaptam.

— Mindig szeretetreméltóbb leszel, jegyzé meg Róza futó ingertültséggel. — Hát valóban oly elragadó volt minden azoknál a . . . azoknál a . . . Starkenbachéknál, vagy hogy hívják őket? Valami tudós társaság ugy-e? Huh! Úgy tett, mintha hideg borzongatná.

— Voltak ott sokan, a kik a tudatlanság terén semmi kívánnivalót nem hagytak hátra; de mindenesetre voltak igen érdekes férfiak is, a kiket már azelőtt ismertem, vagy a kiket megismerni kívántam. Kedves ráadásul valóban kitűnő zenét is hallhattam.

— Tehát valóságos paradicsomot találtál ott, — jegyzé meg Róza, — talán még irodalmi élvezeteket is?

— Fel is olvastak valamit, de az nem felelt meg izlésemnek. Haszontalan fecsegés volt, menekültem is mindjárt a mellékszobába.

— Vannak leányok is az háznál? — kérdezte Róza, a nélkül, hogy feltekintett volna, teáját kavargatva.

— Igen, az egyik férjnél van; az minden csak nem nőies. Épen neked való volna, Róza! A másik igen fiatal és igazán csodaszép.

— Ah úgy! És tulokos is talán az a tengeri habléány.

— Tulságosan sokat nem szabad követni; de annyi esze mindenesetre van, hogy szívesen elmulathat az ember vele. Mama, — fordult most a grófnéhoz, a ki mosolyogva hallgatta a fiatalok ingerbeszédét, — Ganermann Ferenczet is ott találtam. Igen fájlalta, hogy a napokban, midőn tiszteletét akarta tenni, nem talált ott-hon. Nem hívnád meg ebédre? Igen kellemes társalgó, kimondhatatlanul hálás irántad és ezt a kis figyelmet nagyon sokra fogja becsülni.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A középiskolák reformja.

Budapest, május 19. (Saj. tud. táv.) A középiskolai tanterv revízió, mely évek óta vajudó ügyet képez a közoktatásügy terén, most hirtelen előhaladott stádiumba lép. A revízió javaslata elkészült és a hivatalos lap holnapi száma fogja hozni az új tanterv javaslatát.

Történelmi jogaink.

Bécs, május 19. (Saját tudósítónk táv.) Történelmi jogaink mindezeideig a melléksorszá- gokra nem voltak elismerve Ausztria részéről. Most az ausztriai németiség érdeke követeli, hogy ezen jogaink elismerésének s hogy így pár ország résznek a Reichratból való kiküszöbölése által a szláv elem kevesbedjen. A német e követelése a parlamentben is hangoztattnak fog és követelik Galiczi Dalmácia kiküszöbölését, különben nem áll helyre a parlamenti rend.

Megszökött bankhivatalnok.

Budapest, május 19. (Saj. tud. táv.) Nagy riadalmat okozott ma a Pesti magyar ker. banknál felfedezett értékpapír sik- kasztás s az is, hogy ezzel egyidejűleg Trölich János bankhivatalnok is meg- szökött. A szökevényt Karlsbadban elfog- ták. A nála talált értékekről még semmi hír.

Az osztrák főszámvevőszék elnöke.

Bécs, május 19. A »Freundenblatt« jelenti, hogy Gautsch báró volt miniszterelnököt ki-

nevezték az osztrák főszámvevőszék elnökévé. (Magy. Táv. Ir.)

A békekonferencia.

Washington, május 18. Mac Kinley elnök ma a következő táviratot küldte II. Miklós czárnak:

II. Miklós ő felségének minden oroszok császárnak, Pétervárott. Ezen szerencsés napon legbensőbb szerencse- kívánataimat küldöm a felséged fenkölt, nemeslelkű kezdeményezéséből létrejött hágai konferencia megnyitásához. William Mac Kinley.

Hága, május 19. A királynő Hoeufft van Velsen bárót, a királyi kastélyok in- tendánsát, aki szintén jelen volt a kon- ferencián, noha nem delegátus, megbizta volt, hogy az idegen delegátusokat fogadja. Hoeufft báró a fölépcsőnél üdvözölte a világ minden részéből érkező megbizotta- kat. A konferencia tagjai holnap maguk között tanácskozni fognak a szombatra kitűzött bizottság- és osztályválasztásokról, továbbá a munkarend megállapításáról. A békeegyesületek képviselői még folyton jönnek a világ minden részéből. Nehány nap óta csaknem minden este gyűlések vannak, amelyeken a leszerelés kérdését tárgyalják. Hága legnagyobb clubja föl- ajánlotta helyiségét a külföldi delegátu- soknak. A konferencia tartamáról még semmit sem lehet tudni. Minden erre vo- natkozó nyilatkozat és közlemény biztos alap nélkül való kombináció. (Magyar Táv. Ir.)

A kubai fölkelés vége.

Havanna, máj. 19. Brooke tábornok és Gomez fölkelővezér között megegyezés jött létre. Gomez kiáltványt bocsátott ki, a melyben ki- jelenti, hogy tovább is a nép pártján marad. A kiáltványban nyugalomra inti a lakosságot és megígéri, hogy Washingtonban szószólója lesz Kubának és a független köztársaság eszméjének. (Magy. Táv. Ir.)

A szibériai deportáció meg- szüntetése.

Budapest, május 19. (Saját tud. táv.) A czár parancsára — mint Szt.-Pétervár- ról írják — az orosz igazságügyminiszter egy jogászokból álló tanácskozást hívott össze, mely ugyanazon miniszter elnök- lete alatt a szibériai deportációnak más büntetéssel való helyettesítése ügyében tárgyal. A czárnak ugyanis terve egy igazságos büntetési fokozat megállapítása után a Szibériába való deportációt végleg megszüntetni.

Kína és az idegenek.

London, május 19. A »Times«-nek jelen- tik Hongkongból tegnapi kelettel: Vucsuban az idegenek ellen izgató plakátokat akasztottak ki, a melyeket állítólag mandarinok és a lakosság összes osztályai bocsátottak ki. A plakátok föl- hívják a kínaiakat, hogy az idegeneket, külö- sen a keresztényeket irgalmatlanul mészá- rolják le.

Peking, május 19. A helyzet változatlan. A kínai köröket módfelel megdöbbentette Oroszország legutóbbi követelése. Az orosz kö- vet nyíltan kijelentette a cunli-jámennek, hogy a pekinggel való vasuti összeköttetésre vonat- kozó követelés Oroszország válasza arra a szar- zódásra, a melyet Kína az északi vasut tovább építéséhez szükséges kölcsönre nézve kötött, amit

Oroszország mindig helytelenített. Oroszország különben azon van, hogy a Hongkong and Shang- hai Bankind hatalmi állását Észak-Kínában gyöngítse. (Magy. Táv. Ir.)

A belgiumi sztrájk.

Mons, május 19. A monsi bányameden- ezében a sztrájk befejezettnek tekinthető. Csak 700 munkás sztrájkol még. A La Louviérebe és Charlerioba kiküldött csapatok ismét visszatér- nek állomásaikra. (Magy. Táv. Ir.)

A párisi levélhordó-sztrájk.

Páris, máj. 19. Az összes posta szolgálk elhatározták, hogy újra szolgálatba állnak. A sztrájk tehát teljesen megszűnt. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Tanulmányi kirándulás Mezőhe- gyesre. A biharmegyei gazdasági egyesület felterjesztésére a földmívelésügyi miniszter ur megengedte, hogy az egyesület 80 kiscgazdával Mezőhegyesre tanulmányi kirándulást rendez- hessen.

A kirándulás idejének megállapítása végett a gazdasági egyesület már megkereste a mező- hegyesi ménes uradalom igazgatóságát, s mi- helyt ez meglesz állapítva, azonnal tudatni fogja a kirándulásra jelentkezett kis gazdákkal, illetve községi előljáróságokkal.

A tanulmányi kirándulás 4 napot fog igénybe venni és pedig első nap utazás Mező- hegyesre, második és harmadik nap a ménes birtok megsemlélése, negyedik nap utazás haza.

A kiscgazdák a mint közölve is volt, mező- hegyesen ingyen ellátásban és elszállásolásban fognak részesülni. Ugyisint Nagyváradról Mezőhegyesig és vissza a vasuti költséget sem ők viselik, szóval ingyen utaznak Nagyváradról Mezőhegyesig és vissza. Tehát csak a vasuton való utazás alkalmával az étellemezéről kell magukról gondoskodniok.

A kirándulásra a biharmegyei gazdasági egyesület még jelentkezéseket elfogad, tehát azon kiscgazdák kik el akarnak menni Mező- hegyesre a ménes birtokot megtekinteni, sies- senek jelentkezni a gazdasági egyület titkári hivatalánál, mert a mint létszám belesz töltve, jelentkezések nem fogadtatnak el.

Az osztrák és magyar község harcza.

Ma délelőtt volt a sokat emlegetett közgyűlés a Royal disztermében. A nagy terem ritkán látott annyi embert együtt, mint a hány ma itt összejött az »adok-veszek« birodalmából, hogy ádáz csatát vívjanak a társaságnak sorsa felett.

Már az előcsarnokba láthattuk, hogy itt is, mint mindenütt, ahol gazdasági érdekről van szó, Bécs és Budapest ütköznek össze. Egyik felől a bécsi, másik felől a budapesti letétjegye- ket osztogatták a sok valódi és álrészvényes- nek. Lényegében csak két részvényes van: a salgótarjániak és trifajliak. A letét szerint az előbbieknél rendelkeznek, mert csak 24,000 részvénynyel rendelkeznek: a bécsiek ellenben 30,000 részvényt tettek le. Vajjon azok, akiknek nevére a letétek szólnak, mind megjelentek-e, azt most a gyűlés megnyílt előtt bajos tudni. A magyarok tényleg mind felvonultak.

A gyűlést 10 órára hirdették, de az igazol- ványok kiadása és a még mindig folyó alkudo- zások jóval késleltették a megnyitást, ami foly- tonos zajt és sürgető lármát okozott.

A gyűlés megnyíltával Gajári elnök be- jelentette, hogy 643 részvényes van jelen 4618 szavazattal. Ezután a napirendre került a sor. Az igazgatósági jelentést felolvasottak vették. Felolvasták és tudomásul vették a felügyelő- bizottság jelentését.

A felmentvényről Polónyi indítványozta, hogy adják meg a felmentvényt és szavazzanak az igazgatóságnak bizalmat.

Miután az ellentábor nevében Löw Tivadar is ehez járult, az indítványt egyhangulag elfo- gadták.

Ezután megállapították a felügyelők díját.

Most következett a punctum saliens, a határozathozatal 2 igazgatósági tag választása, melynél izgatott vita indult meg.

Szavazásra bocsájtják Löw Tivadar indítványát:

A közgyűlés két igazgatósági tagság és egy felügyelő bizottsági tagság betöltését kívánja és erre a szavazást elrendeli.

Reif Emánuel bécsi igazgató lemondott állásáról, a mit a magyarok éljenzéssel vettek tudomásul s így a 3 igazgató tagsági helyre megválasztották Löw Tivadart, Bellák Gyulát és Bistegh Rudolfot

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, május 19.

Az irányzat gyenge.	
Osztrák hitel	358.20
Magyar hitel	388.—
Allamvasut	361.—
Rimamurányi	311.—
Magyar jelzálog	242.50
Salgótarjáni	636.—
Wagon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
parbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Déli vasut	178.—

Az irányzat nyugodt.

Osztr. hitel	358.20	Bécs, május 19.
Magyar hitel	388.—	
Allamvasut	361.—	

Határidők.

Budapest, május 19.

Az irányzat gyenge.

Buza áprilisra	8.91
Buza októberre	8.00
Uj tengeri	4.52
Rozs őszre	6.50
Zab őszre	5.41
Tengeri augusztusra	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. május 19-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	119.60
Magyar koronajárdék	96.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	36.—
Italmérési jog megváltási kötvény	100.10
Horváth-szlavón földterhermentesítési kötvény	96.75
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	161.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	128.25
Osztrák járadék papírban	100.75
Osztrák járadék ezüstben	100.20
Osztrák járadék aranyban	119.50
Osztrák korona járadék	100.25
Osztrák államsorsjegyek	139.50
Osztrák magyar bankrészevény	920.—
Magyar hitelbankrészevény	387.75
Osztrák hitelintézeti részevény	358.10
Párisi vista	361.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	9.55
Németbirodalmi márka	58.50
London vista	120.50
20 márkás arany	11.78

NAGYVÁRADAI SZINKOR.

Evadberlet 18. szám. Kisberlet 18. szám.
Páros. Páros.

Ma szombaton, 1899. május 20-án
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

TALMI HERCZEGNŐ.

Nagy operett 8 felvonásban: Írták: Kövesi Albert és Makay Emil. Zenéjét szerző: Konti József.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 8 forint. Tamlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár. földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap vasárnap, 1899. május 21-én
Délután 4 órakor, fél helyárrakkal:

N a n i.

Népszínmű 3 felvonásban. Irta: Follinus Aurél.
Este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal:

Aranylakodalom.

Látványos alkalmi játék 8 képben.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Pserhofer J.-féle

„Vértisztító-Pilulák“

előbb „ÁLTALÁNOS PILULÁK“

joggal megérdemlik utóbbi nevüket, mert tény, hogy nagyon sok betegség van, melyben e pilulák kitünő hatása bizonyítható. Évtizedek óta örvendenek e pilulák a legnagyobb elterjedésnek és kevés család van, a hol e kitünő háziszor hiányoznak. Mint háziszort sok orvos ajánlotta már és ajánlja, különösen mindezen bajok ellen, melyek: az epeömlés, májbajok, bélgyengülés, székrekedés, rossz emésztés, szélzsorulás, vértolulás, hámerrhoidok (aranyér), stb.

Vértisztító hatásánál fogva különösen jó hatása van a vérszegénységnek is és az ebből származó bajoknak mint: sápadtság, ideges főfájás és a többiek. E vértisztító pilulák fájdalom nélkül hatnak, úgy hogy a leggyengébb szervezetűk, gyermekek is minden aggodalom nélkül használhatják.

E „vértisztító pilulák“ egyedül és mint valódiak Pserhofer J. gyógyszerüzében kaphatók: »zum. gold. Reichsapfel« J. Pserhofer, Singerstrasse Nr. 15. Wien és egy doboz 15 drb pilulával csak 1 kr o. é. Hat doboz 1 frt 5 kr. A pénz előzetes beküldése esetén portómentesen küldve hat doboz 1 frt 25 kr, 3 csomag (18 doboz) 3 frt 35 kr. 4 csomag 4 frt 40 kr. 5 csomag 5 frt 20 kr. 10 csomag 9 frt 20 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik, mert csak azok a valódiak, melyek használati utasítása Pserhofer J. névvel vannak ellátva, és minden egyes csomag tetején vörös betűkkel ezen név látható.

Azon számtalan köszönő iratok közül, melyeket e pilulák használói a legkülönbözőbb és legsúlyosabb betegségeik elmúlása után hozzánk intéztek, csak néhányat említnék fel azon megjegyzéssel, hogy a kik használták, másoknak is ajánlják.

<p>Köln, 1893. április 30.</p> <p>Igen tisztelt Pserhofer ur!</p> <p>Legyen olyan jó, küldjön ismét utánvétellel 15 csomagot az ön felülmulhatatlan vértisztító piluláiból. Együttal hálás köszönetem fejezem ki önnek csodálatos piluláért.</p> <p>Tisztelettel Pawlistik Ferencz, Lindenthal.</p>	<p>Bécsújhely, 1887. decz. 9.</p> <p>Nagyon tisztelt uram!</p> <p>Ferró köszönetet mondok önnek 60 éves nagynénem nevében, ki öt évig chronikus gyomorhajban és vízkórságban szenvedett. Az élet már igazán kín volt rá nézve és már azt hitte, hogy vége van. Véletlenül kapott egy csomagot, az ön kitünő vértisztító-piluláiból és hosszabb használat után ez meggyógyította.</p> <p>Tisztelettel Weinzeittel József.</p>	<p>tudom eléggé kifejezni legnagyobb elismerésemet a pilulák jósa miatt. És ezeket a hol csak tehetem, ajánlani fogom a legmelegebben minden szenvedőnek. S ezennel felhatalmazom önt, hogy ezen köszönet-nyilvánítást bárki előtt kinyilváníthassa.</p> <p>Teljes tisztelettel Hahn Ignác.</p>
<p>Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. 12.</p> <p>Igen tisztelt uram!</p> <p>Isten akarta, hogy az ön pilulái kezemhez jussanak s ebből kifolyólag irhatom önnek a következőket: Gyermekegységben leven meghaltam, úgy, hogy dolgaimat többé képtelen voltam végezni s bíróságon meghaltam volna, ha az ön csodálatos pilulái nem mentettek volna meg. Isten ezerszeres áldása legyen ezért önön. Tudom, hogy az ön pilulái tökéletesen helyre állították egészségem, hogy másoknak is visszaadják az egészséget.</p> <p>Knifcz Teréz.</p>	<p>Eichengrabenamt, Gföhl 1889. márcz. 27.</p> <p>Tisztelt uram!</p> <p>Mivel teljesen meg vagyok elégedve az ön piluláival, ismételve kérek 4 csomagot az ön igazán hasznos és kitünő piluláiból. Nem</p>	<p>Gotschdorf, Kolbach mellett, oszt. Szilézia, 1886. okt. 8.</p> <p>Tisztelt uram!</p> <p>Legszívesebben kérem, hogy nekem Általános vértisztító labdacsaiból egy 6 dobozból álló csomagot küldjön. Csak csodálta tot pilulának köszönhetem, hogy gyomorhajomtól, mely öt évet kínozott megszabadultam. Soha sem fogom nélkülözni ezen pilulákat s egyúttal mélyen tisztelt uraságnak meleg köszönetet met fejezem ki.</p> <p>Legmélyebb tisztelettel Zwickli Anna.</p>

Bernhardi alpesi növény-liquor, W. O. Bernhard, Bregou Z. Egy üveg 40 kr., egy negyed üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs legjobb szer minden köszvényes és csuzos bajoknál: gerinczagy bántalmaknál, inszagatózás Ischias, migrän, nervozus fogfájás, főfájás, fülzaggatózás stb. Egy tégely 1 frt 20 kr.

Pserhofer J. angol csodabalsama 1 üveggel 50 kr.

Fagyás ellen balsam, évek óta ismeretes, mint legbiztosabb szer sebeket stb. 1 tégely 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Stoll Kola-Braeparatuma kitünő erősítő gyomor és izom számára.

Kola Elixir vagy bor, 1 titer 3 frt, fél liter 1 frt 60 kr., egy negyed liter 85 kr.

Pserhofer J. Golva-Balsam, nélkülözhetetlen szer a vastag nyak ellen. 1 üveggel 46 kr. Bérmentve 65 kr.

Ezen itt említett szerek kivül még az összes osztrák és magyar újságokban hirdetett bel- és külföldi orvosi specialitások raktáron tartatnak és a raktáron nem levő szerekről felszólításra készséggel és legelőcsöbbon gondoskodva leszek.

A szállítás postán leggyorsabban lesz eszközölve a pénz előleges beküldése mellett. Nagyobb megrendelések utánvét mellett is.

Pserhofer J. gyógyszerüzére »zum. gold. Reichsapfel«, Bécs, I. Singerstrasse 15.

Egyedül csak azon pilulák valódiak, melyeknek használati utasítása Pserhofer J. névaláírásával van ellátva és a melynek minden csomagja tetején, ugyan ezen név vörös írással látható.

Védve bélyeg- és mintajeggyel. Utánzás szigoruan büntetve!